

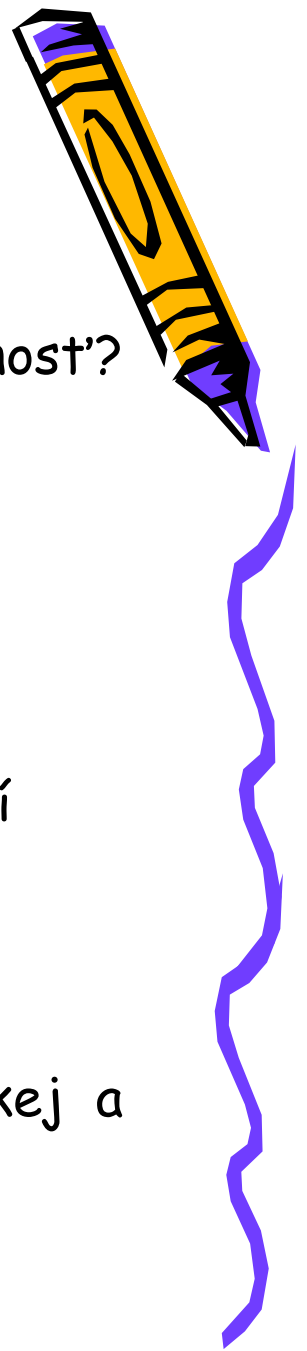
TEÓRIA SPOTREBITEĽA 1

Užitočnosť, preferencie, indiferencie

Cvičenie 2

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

KONTROLNÉ OTÁZKY

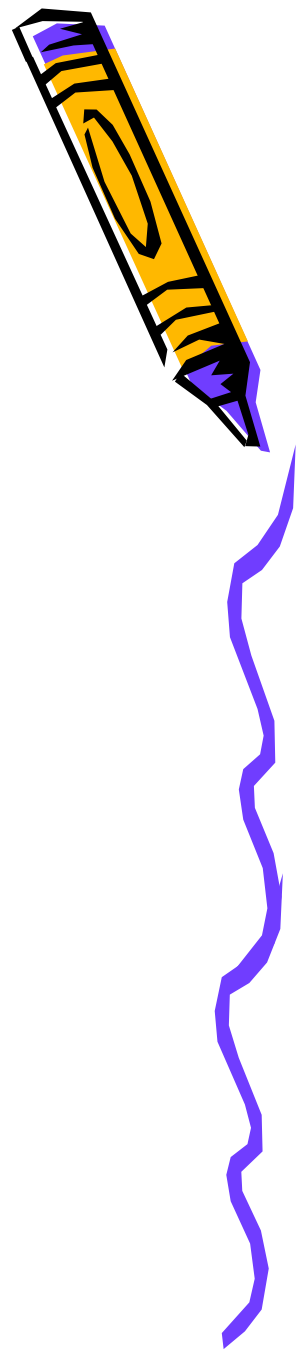
1. Čo vyjadruje rozpočtová priamka?
2. Čo vyjadruje celková užitočnosť a čo hraničná užitočnosť?
3. Vysvetlite jednotlivé prístupy vyjadrenia užitočnosti.
4. Čo vyjadruje indifferenčná krivka?
5. Prečo sa indifferenčné krivky nemôžu pretnúť?
6. Prečo indifferenčné krivky dokonalých substitútov a dokonalých komplementov nemajú konvexný tvar?
7. Ako vieme graficky znázorniť usporiadanie preferencií spotrebiteľa?
8. Vysvetlite hraničnú mieru substitúcie.
9. Čo znamená rovnováha spotrebiteľa?
10. Ako určíme rovnováhu spotrebiteľa podľa ordinalistickej a podľa kardinalistickej verzie?

Úloha 1.

Prirad'te k nasledujúcim pojmom príslušné definície:

- a) Užitočnosť
- b) Rovnovážny bod spotrebiteľovej voľby
- c) Rozpočtová priamka
- d) Indiferenčná krivka
- e) Dokonalé substitúty
- f) Hraničná miera substitúcie
- g) Kardinálna užitočnosť
- h) Celková užitočnosť
- i) Ordinálna užitočnosť
- j) Dokonalé komplementy
- k) Hraničná užitočnosť
- l) Usporiadanie preferencií
- m) Indiferenčná mapa
- n) Cenová spotrebná krivka

Úloha 1 - pokračovanie

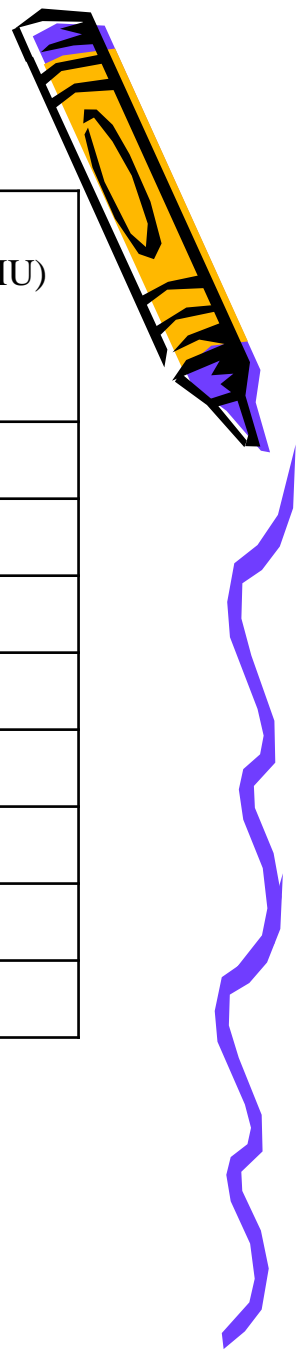
1. Množina optimálnych kombinácií statkov v mape indifferenčných kriviek pre rôzne hodnoty ceny jedného statku, pričom cena druhého statku a príjem zostávajú nezmenené.
2. Statky navzájom nahraditeľné v konštantnom pomere.
3. Optimálna kombinácia statkov, ktorá prinesie spotrebiteľovi maximálnu užitočnosť.
4. Subjektívny pocit uspokojenia vyplývajúci zo spotreby statkov.
5. Usporiadanie preferencií spotrebiteľa pomocou súboru indifferenčných kriviek.
6. Užitočnosť, ktorú nie je možné numericky vyjadriť.
7. Množina rôznych kombinácií statkov, ktoré si spotrebiteľ môže kúpiť pri danom príjme.
8. Dodatočná užitočnosť vyplývajúca zo spotreby dodatočnej jednotky statku.
9. Množina rôznych kombinácií statkov, ktorých spotreba prináša spotrebiteľovi stále rovnakú užitočnosť.
10. Schéma, podľa ktorej vieme zoradiť kombinácie statkov do poradia, v ktorom im dávame prednosť.
11. Užitočnosť, ktorú vieme numericky vyjadriť.
12. Pomer, v ktorom je možné nahrádzať jeden statok druhým, bez zmeny veľkosti užitočnosti.
13. Celkové uspokojenie plynúce zo spotreby nejakého statku.
14. Statky spotrebované spoločne v rovnakých proporciách.

Úloha 2.

1. Marta má rada buchty s makom. V tabuľke sú uvedené údaje o veľkosti spotreby a celkovej užitočnosti.
 - a) Doplňte do tabuľky chýbajúce údaje hraničnej užitočnosti
 - b) Graficky znázorníte celkovú a hraničnú užitočnosť z buchiet.

Množstvo buchiet (ks)	Celková užitočnosť (TU)	Hraničná užitočnosť (MU)
0	0	-----
1	45	
2	85	
3	119	
4	146	
5	166	
6	182	
7	190	

Úloha 3.

Andrea je študentka, ktorá býva u rodičov. Jej rozpočet na jedlo a zábavu je 50 € na týždeň. Nakreslite Andreinu rozpočtovú priamku pre každú z nasledujúcich situácií. Súradnicové osi označte tak, že na osi x bude jedlo, na osi y zábava.

- B_1 : Cena jedla (P_J) je 4 €/jednotku, cena zábavy (P_Z) je 2 €/jednotku
- B_2 : P_J je 5 €/jednotku, P_Z je 2 €/jednotku
- B_3 : P_J je 4 €/jednotku, P_Z je 2,5 €/jednotku
- Aký vplyv bude mať na rozpočtové obmedzenie B_1 zvýšenie Andreinho rozpočtu na 60 €/týždeň?

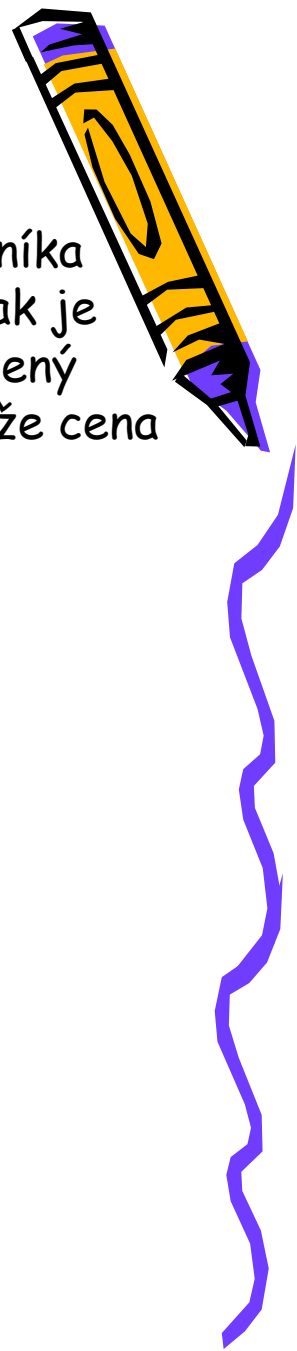

Úloha 4.

Telekomunikačný operátor ponúkol svojim zákazníkom produkt s nasledujúcou tarifou:

- Prvých 30 minút hovorov zadarmo
- Ďalších 100 minút hovorov za 0,06 €/min.
- Pri dlhšej dobe hovorov ako 130 minút je cena 0,10 €/min.

Nakreslite rozpočtovú priamku zákazníka tohto telekomunikačného operátora, ak je jeho rozpočet na telefonovanie a zložený statok 60 €/mesiac (predpokladáme, že cena zloženého statku je 1 €)

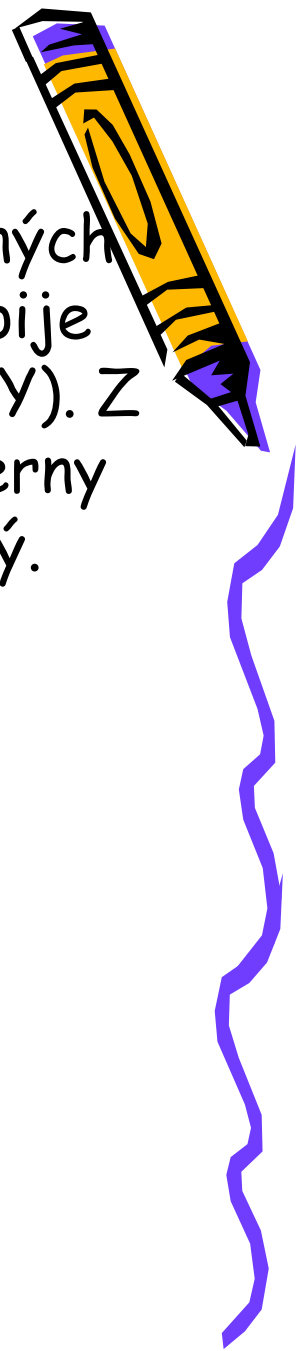
Úloha 5.

Nakreslite mapu indifferenčných kriviek pre topánky a šnúrky do topánok používaných v pomere 2:2:

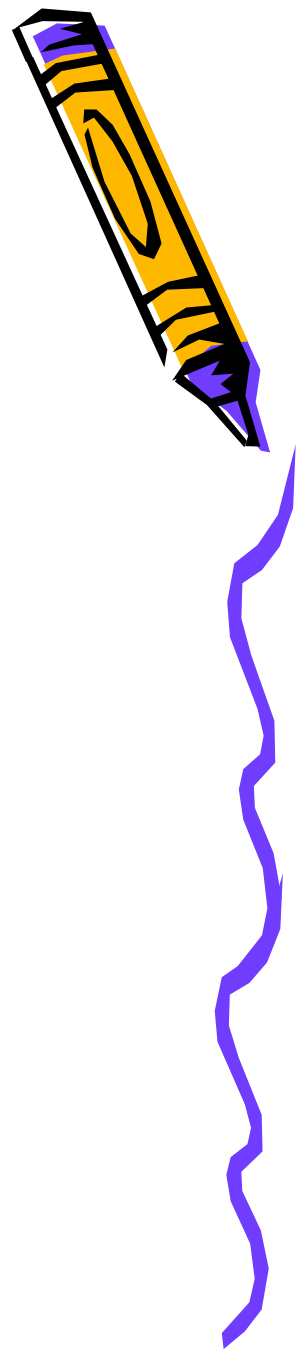
Úloha 6.

Nakreslite mapu indifferenčných kriviek spotrebiteľa, ktorý pije čierny čaj (X) a zelený čaj (Y). Z hľadiska uspokojenia, má čierny čaj trikrát radšej než zelený.

Úloha 7.

Marcela má rada pizzu (X), ale cestoviny (Y) sú jej ľahostajné. Nakreslite jej mapu indifferenčných kriviek.

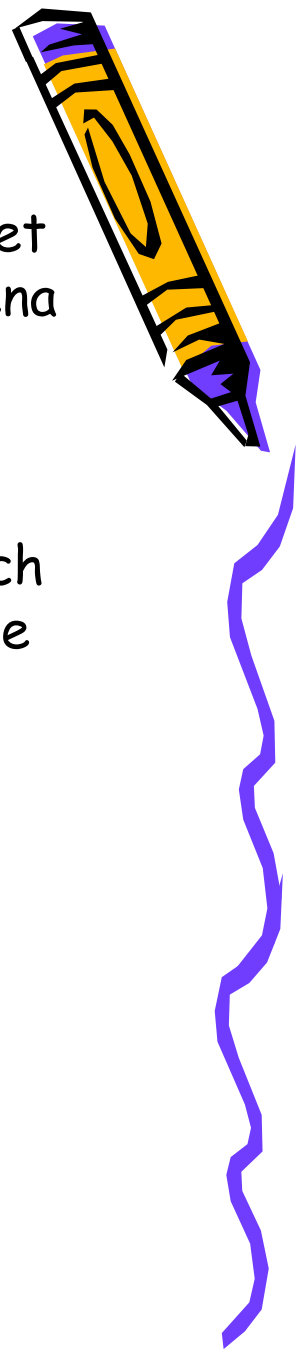

Úloha 8. - bonusová (2 body)

Martin si kupuje DVD (X) a pizzu (Y). Jeho týždenný rozpočet na tieto dva statky je vo výške 240 €. Pizza stojí 5 €/ks, cena DVD je 15 €/ks. Martinova funkcia užitočnosti je daná vzťahom $U(X, Y) = X \cdot Y$ a rozpočtové obmedzenie je $M = P_X X + P_Y Y$.

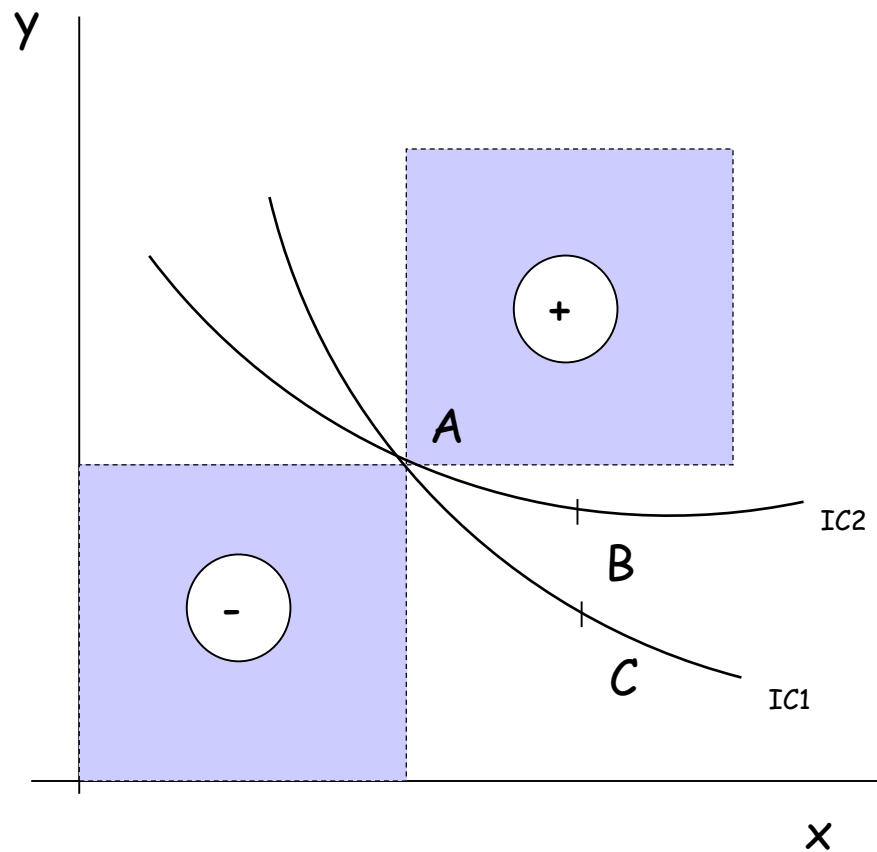
Vypočítajte Martinov rovnovážny stav pre nákup týchto dvoch statkov (optimálnu kombináciu DVD a pizze, ktorá mu prinesie maximálnu užitočnosť).

Svoju odpoveď doložte graficky.

Úloha 9.

Na základe uvedeného grafu vysvetlite, prečo sa indifferenčné krivky nemôžu pretnúť.

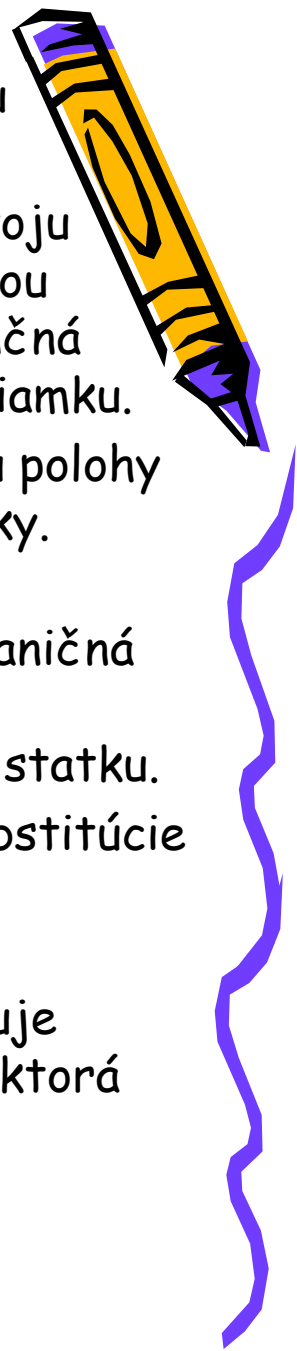

Úloha 10.

Sú nasledujúce tvrdenia správne? **ANO/NIE**

- a) Z axiómu úplnosti vyplýva, že v každom bode indifferenčnej mapy sa nachádza nejaká IC.
- b) Poradie spotrebiteľových preferencií vieme vyjadriť pomocou indifferenčnej mapy.
- c) Indifferenčné krivky majú vždy konvexný tvar.
- d) Rozpočtová priamka znázorňuje maximálne množstvo jedného statku, vzhľadom na množstvo druhého statku, ktoré si spotrebiteľ môže kúpiť pri danom príjme.

- e) Indifferenčné krivky sa môžu pretnúť.
- f) Spotrebiteľ maximalizuje svoju užitočnosť takou kombináciou statkov, pri ktorej indifferenčná krivka pretne rozpočtovú priamku.
- g) Zmena príjmu spôsobí zmenu polohy aj sklonu rozpočtovej priamky.
- h) Zákon klesajúcej hraničnej užitočnosti vyjadruje, že hraničná užitočnosť klesá s rastom spotrebovávaného množstva statku.
- i) Klesajúca hraničná miera substitúcie neplatí v prípade dokonalých substitútov.
- j) Hraničná užitočnosť vyjadruje zmenu celkovej užitočnosti, ktorá vyplýva zo zmeny množstva spotrebovávaného statku.

Zdroje:

STANÍKOVÁ, Z.: Úvod do ekonómie, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

STANÍKOVÁ, Z.: Ekonómia - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

LISÝ, J. a kol.: Ekonómia v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005

PARKIN, M.: Microeconomics, 11 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2014

SCHILLER, B. R.: Mikroekonomie, 1. vydanie, Computer Press, Brno 2004

SLOMAN, J., HINDE, K., GARRATT, D.: Economics for Business. 6 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2013

FRANK, R. H.: Mikroekonomie a chování. 1. vydanie, Nakladatelství Svoboda, Praha 1995

MACÁKOVÁ, L. A KOL.: Mikroekonomie (základní kurs), 3. vydanie, MELANDRUM, Slaný, 1994

MACÁKOVÁ, L., SOUKUPOVÁ, J.: Mikroekonomie (pro inženýrské studium), REPETITORIUM, 1. vydanie, MELANDRUM, Slaný, 1995

**Tento študijný materiál vznikol v rámci
riešenia projektu:**

**„Kvalitné vzdelávanie s podporou inovatívnych
foriem, kvalitného výskumu a medzinárodnej
spolupráce – úspešný absolvent pre potreby praxe“**

ITMS: 26110230090

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je
spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Ing. Zuzana Staníková, PhD.